

Кредиттер (2015-жылдын 9 айы үчүн)

2015-жылдын январь-сентябрь айларында коммерциялык банктар валюталык карыз алышуу боюнча пайыздык чендин төмөндөп жатышы учурунда кредит портфелин көбөйтүүнү уланткан.

Ушуну менен бирге кароого алынып жаткан мезгил ичинде банк тутумунун кредит портфелинин сапаттуу мүнөздөмөсүнүн бир аз начарлашы байкалган. Алсак,

мөөнөтү өтүп кеткен карыздардын үлүшү кредит портфелинин жалпы көлөмүндө 1,8 пайызды түзгөн, ал эми сандык мааниде алганда, мындай кредиттердин көлөмү жыл башынан бери 1,6 пайызга төмөндөгөн. Мында, кредит портфелинин жалпы көлөмүндө мөөнөтү узартылган кредиттердин салыштырма салмагы 0,5 пайыздык пунктка, 3,5 пайызга чейин жогорулаган.

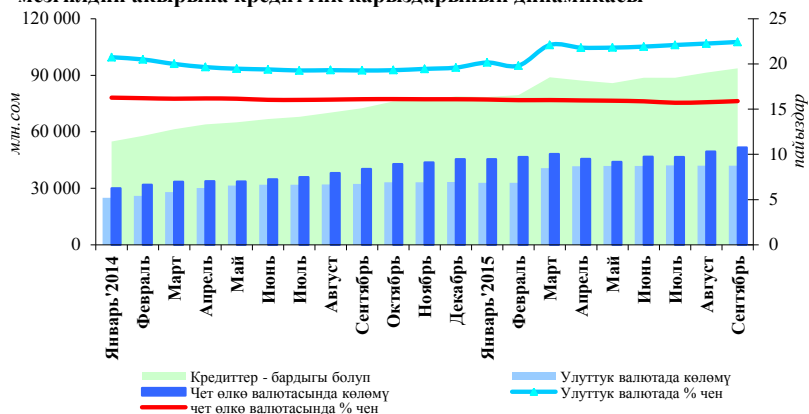
Кароого алынып жаткан мезгил ичинде “Айыл чарбаны каржылоо - 3” аттуу мамлекеттик долбоорду ишке ашыруу башталган, анын максаты болуп жазгы-талаа иштерин өз убагында өткөрүү жана айыл-чарбадагы мал чарбачылыгын жана кайра иштетүү секторун андан ары өнүктүрүү үчүн пайыздык ченди субсидиялоо жолу менен республиканын айыл чарба өндүрүүчүлөрүнө мамлекеттик колдоо көрсөтүү саналат. Кароого алынып жаткан мезгилдин акырына карата долбоор боюнча жалпы кредиттик карыз банктык кредит портфелинин чогуу алгандагы көлөмүнөн 3,3 млрд сомду же 3,5 пайызды түзгөн.

Кароого алынып жаткан мезгилдин акырына карата иштеп жаткан коммерциялык банктардын кредит портфелинин көлөмү жыл башынан тартып 18,9 пайызга көбөйүү менен 93,7 млрд сомду түзгөн. Мында, кредит портфелинин сомдогу бөлүгү 42,0 млрд сом өлчөмүндө түптөлүп, 26,0 пайызга көбөйгөн. Чет өлкө валютасында берилген кредиттердин көлөмү сентябрь айынын акырында сомдук эквивалентте 51,6 млрд түзгөн, жыл башындагы тиешелүү көрсөткүчтөн 13,7 пайызга жогору болгон.

Кароого алынып жаткан мезгилдин акырына карата тармактар боюнча банктардын кредит портфели жыл башындагы көрсөткүчкө салыштырганда төмөнкүдөй бөлүштүрүлгөн. Соода жагында кредит портфелинин олуттуу бөлүгүн ээлеген кредиттердин үлүшү 1,7 пайыздык пунктка (33,8 пайызга) төмөндөгөн. Ошондой эле өнөр жай тармагына берилген кредиттердин салыштырма салмагы 8,0 пайызга (-0,2 пайыздык пунктка), ипотекага кредиттер – 9,7 пайызга (-0,9 п.п.), даярдоо жана кайра иштеп чыгаруу тармагына берилген кредиттер 0,4 пайызга чейин (-0,1 п.п.) төмөндөгөн. Мындай төмөндөө курулушка берилген кредиттерге да таасир эткен, алардын үлүшү 5,7 пайызга, транспортко кредиттер 1,8 пайызга чейин азайган. Айыл чарба тармагына берилген кредиттердин салыштырма салмагы 1,3 п.п., 19,6 пайызга чейин, керектөө кредиттери - 0,3 п.п., 8,8 пайызга чейин, социалдык кызмат көрсөтүүлөр - 0,9 п.п., 2,8 пайызга чейин жогорулаган. Ушуну менен бирге эле башка кредиттердин үлүшү 9,3 пайызды (+1,0 п.п.) түзгөн.

Өз кезегинде банктардын көпчүлүк портфели айрым тармактарда жогорку концентрацияланууга ээ болгон. Алсак, тармактарда банктын кредит портфелинин

1-график. Иштеп жатышкан коммерциялык банктардын бир мезгилдин акырына кредиттик карыздарынын динамикасы

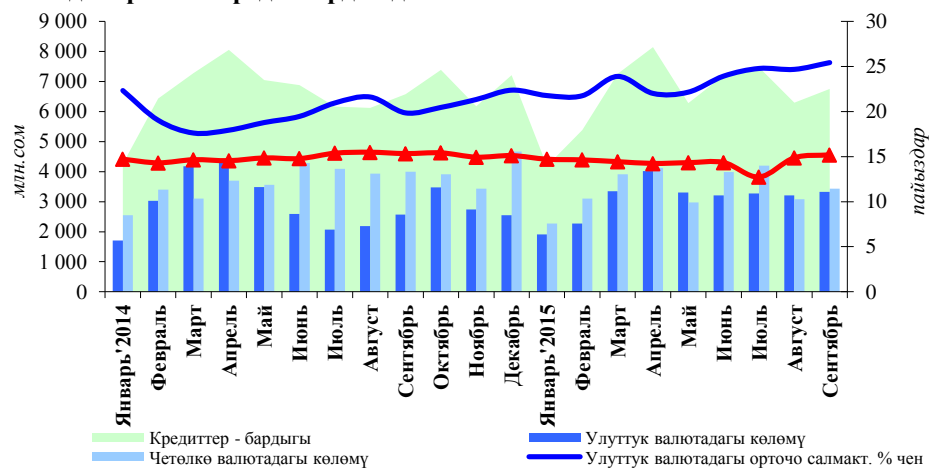
концентрациялануусун көрсөткөн индекс 0,38 түзгөн, бул көпчүлүк банктардын кредиттеринин айрыкча үч тармак ортосунда бөлүштүрүлгөндүгүн көрсөткөн.

Кредиттөө рыногунун жалпы концентрациялануусунун көрсөткүчү 0,09 түзгөн, бул 12 банк ортосунда рыноктун бөлүштүрүлүшүнө барабар.

Жыл башынан тартып банктардын кредит портфелинин убакыт боюнча түзүмүндө узак мөөнөттүү сыяктуу эле, кыска мөөнөттүү кредиттердин көлөмүнүн көбөйүшү байкалган. Бирок кыска мөөнөттүү кредиттердин (бир жылга чейинки) салыштырма салмагы 15,5 пайыздан 20,6 пайызга чейин өскөн, ал эми узак мөөнөттүү кредиттердин - 82,3 пайыздан 77,6 пайызга чейин төмөндөгөн. Кредит портфелинин мындай түзүмдүк бөлүштүрүлүшү өз кезегинде дюрация көрсөткүчүнүн 30,6 айдан 28,8 айга чейин төмөндөшүнө алып келген.

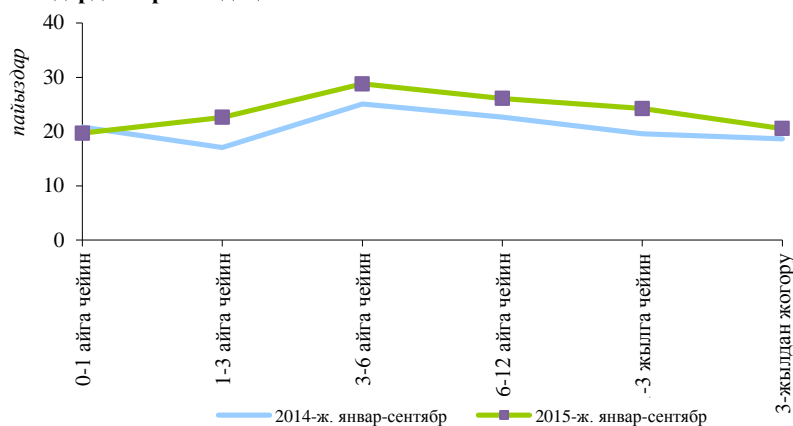
2015-жылдын январь-сентябрь айларында жаңыдан берилген кредиттердин көлөмү 58,9 млрд сомду түзгөн, бул 2014-жылдын ушул эле мезгилинде берилген суммасынан 0,3 пайызга жогору. Улуттук валютада кредиттер 6,5 пайызга көбөйгөн, ал эми чет өлкө валютасында кредиттер 4,7 пайызга төмөндөгөн.

2-график. Коммерциялык банктар тарабынан бир мезгил ичинде берилген кредиттердин динамикасы

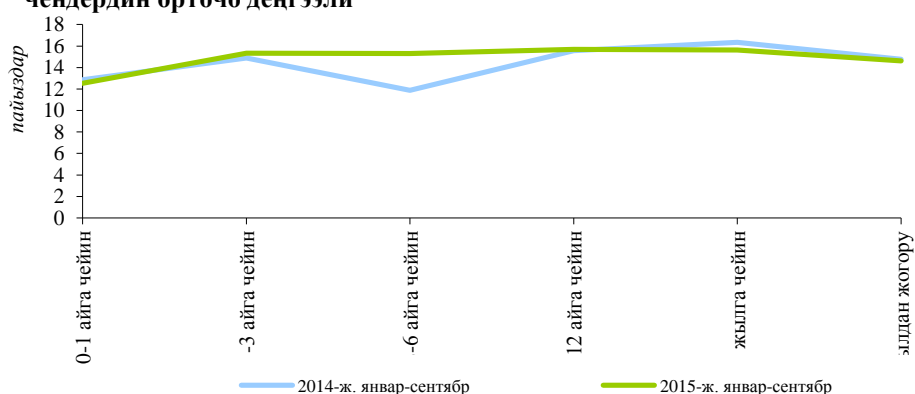

2015-жылдын январь-сентябрь айлары үчүн улуттук валютада жаңыдан берилген кредиттер боюнча орточо салмактанып алынган пайыздык чен өткөн жылдын ушул эле көрсөткүчүнө салыштырганда 23,37 пайызды түзүү менен 3,65 пайыздык пунктка өскөн, чет өлкө валютасында - 0,51 пайыздык пунктка, 14,38 пайызга чейин төмөндөгөн.

3-график. Мөөнөттүүлүк категориясы боюнча улуттук валютада жаңыдан берилген кредиттер боюнча пайыздык чендердин орточо деңгээли

4-график. Мөөнөттүүлүк категориясы боюнча чет өлкө валютасында жаңыдан берилген кредиттер боюнча пайыздык чендердин орточо деңгээли

2015-жылдын январь-сентябрь айларында соодага жаңыдан берилген кредиттердин көлөмү өткөн жылдын тиешелүү мезгилине салыштырганда 1,9 пайызга көбөйгөн, бул тармак мурдагыдай эле, ушул түзүмдө олуттуу мүнөзгө ээ болгон (мезгил ичинде орточо салыштырма салмак 4,42 пайыз). Кароого алынып жаткан мезгил ичинде социалдык кызмат көрсөтүүлөрдү кредиттөө көлөмү олуттуу көбөйгөн (2,7 эсе), ал эми аталган кредиттердин үлүшү орточо 2,8 пайызга чейин көбөйгөн. Айыл чарбага берилген кредиттердин көлөмү 1,1 пайызга өскөн, бул алардын үлүшүнүн 0,1 пайыздык пунктка, 18,1 пайызга чейин жогорулашына алып келген. Ошондой эле 8,2 пайыздан 10,2 пайызга чейин үлүшүнүн көбөйүшү менен берилген керектөө кредиттеринин көлөмү да (+27,8 пайызга) өскөн. Кароого алынып жаткан мезгил ичинде байланышка берилген кредиттердин көлөмү 37,9 млн сомдон 59,1 млн сомго чейин көбөйгөн. Өнөр жайга, ипотекага, транспортко, даярдоо жана кайра иштеп чыгарууга, курулушка карата кредиттердин салыштырма салмагы, ошондой эле башка кредиттер суммада 24,0 пайызды түзгөн.

Кароого алынып жаткан мезгил ичинде улуттук валютада жаңыдан берилген кредиттер боюнча пайыздык чендин өзгөрүүсү тармактар боюнча жогорулоо жагына байкалган, ал эми чет өлкө валютасында чендер негизинен төмөндөгөн. Улуттук валютадагы кредиттер боюнча бардык тармактар жагында чендердин жогорулашы белгиленген. Мында, эң төмөн чен боюнча улуттук валютада кредиттер өнөр жай тармагына (мезгил ичинде орточо алганда 16,33 пайыз), ал эми эң жогорку чен боюнча байланышка кредиттер (33,70 пайыз) берилген.

Чет өлкө валютасында чендер өнөр жай, транспорт, курулуш жана керектөө кредиттеринен тышкары, бардык тармактарда төмөндөгөн. Чет өлкө валютасында эң жогорку чен боюнча кредиттер керектөө кредиттерине (мезгил ичинде орточо алганда 19,18 пайыз), ал эми эң төмөнкү чен боюнча байланышка (мезгил ичинде орточо алганда 13,64 пайыз) берилген.